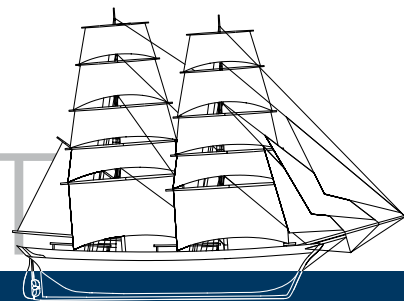

BRIGGEN TRE KRONOR BLADET

NUMMER 2 • SOMMAREN 2021

TSR inställt – nu kör vi!

Omfattande påriggning

**Segling – mer än
bara segling**

**Jan Olsén, arbetande
dubbelpensionär**

**Den första
världsomseglingen
under svensk flagg**

**Äntligen
seglar vi!**

Med ledsegel i Sandhamn.
Cinderella I smiter före i
Sandhamnshålet, 30 maj 2021

FOTO: PER BJÖRKDAHL

Nu är det äntligen Briggsommar på riktigt!

Vi vågar ropa ett litet hej för bättre tider och är nu igång med försommarseglingar.

Efter lång tid av vedermödor och en del prövande stunder ser vi ljuset i tunneln och vågar hissa segel på nytt.

Naturligtvis fortsätter vi med avstånd, hygien, spritning och andra åtgärder för att hålla eventuell smitta stången och vi seglar bara om vi är helt friska förstås.

Vi gläds verkligen åt att så många har varit med och hjälpt till att vårrusta fartyget och att vi nu fått allting på plats. Många av er medlemmar och även andra gäster har också snabbt sett till att boka seglingspass... det finns kvar lite spridda platser här och där, så gå in på bokningssidan och kolla när det passar dig att hänga med nästa gång!

En dyster nyhet är dock att **Tall Ships Race** blir inställt denna sommar så istället tänker vi göra egna spännande ungdomsseglingar för sjömanskap och integration av unga som jag hoppas ni tycker ska bli ett fint komplement till våra två tänkta seglingsben i TSR. För er som har stöttat traineeplatser ombord kommer som lovat en inbjudan till avrundningen av ungdomsseglingarna.

I skrivande stund börjar vi också lägga planen för höstseglingar och det ser ut att erbjudas många spännande seglingar och några nya tema.

Så vi kastar loss och önskar en glad och frisk sommar 2021! ■

Josefin, ordförande Föreningen Briggen Tre Kronor

josefin.sollander@briggentrekronor.se

foreningen@briggentrekronor.se

BRIGGEN TRE KRONOR

CITERA OSS GÄRNA MEN ANGE KÄLLAN! COPYRIGHT RESPEKTIVE SKRIBENTER OCH FOTOGRAFER. TEXT- OCH BILDMATERIAL ÄR TILLHANDAHÅLLNA IDEELLT. REDAKTIONEN FÖRBEHÅLLER SIG RÄTTEN ATT REFUSERA ELLER REDIGERA I TEXTBIDRAG. BRIGGENBLADET PRODUCERAS MED MILJÖVÄNLIGAST TÄNKBARA TEKNIK. TRYCKERIET ÄR SVANENMÄRKT OCH FSC-CERTIFIERAT (FOREST STEWARDSHIP COUNCIL). ISSN 2002-3502

Hallå Anders!

Hur är läget Anders?

– Det är mycket på gång. Vi har fått jättebra gehör för Östersjödagarna i Stavsnäs, 10 – 12 september. Det är ett evenemang ihop med Wärmdö hamnar, vi har till och med blivit lovade att *Tre Kronor* ska få ligga vid Waxholmsbolagets stora kaj.

– Även samarbetet med Stockholms Universitet går framåt. Just nu planerar vi för att "återuppliva" våra Östersjöseminarier i Kolskjulet. Ett preliminärt datum är 29:e september, fortsätter Anders.

– För några dagar sedan träffade jag Mats Djurberg, Sjöhistoriska museets nya chef. Vi hade mycket att tala om och så kunde jag berätta att den fina masten utanför museet är en kopia av *Gladans* stormast, och dessutom byggd av Briggens skickliga timmermän. Förresten, säger Anders, nästa år fyller Flottan 500 år, det borde vi göra något kring. Kanske kan *Tre Kronor* representera skeppsgosseepoken på något sätt.

– Nu hinner jag inte mer, jag ska sticka till Skeppsholmen på ett mingel med Tallink Siljas förre MD som nu startat JOYVOY (joyful voyages), avslutar Anders.

Anders Mannesten är från 1/4 anställd som vd för Expedition Rädda Östersjön – EBS AB. ■

/PER BJÖRKDAHL

Full returrätt inom 30 dagar efter leverans om du inte är nöjd!

Nya modeller av *Tre Kronor af Stockholm* på ingång

Efter sommaren kommer en ny leverans av den vackra och detaljerade modellen av *Tre Kronor af Stockholm*.

Priset är nu 19 000 kr inklusive moms. Eventuell frakt tillkommer.

För mer information kontakta

Sture Haglund på: 070-422 78 19 eller sture.haglund@briggentrekronor.se

TSR inställt – nu kör vi!

Det har varit en liten smula stökigt att försöka lägga en ny plan för sommaren efter det slutgiltiga beskedet om att TSR inte blir av – men nu kör vi.

Mer info om alla seglingar hittar du på www.briggentrekronor.se och via våra nyhetsbrev så skicka din e-postadress till oss om du inte redan får dessa: info@briggentrekronor.se Med reservation för att saker kan komma att ändras så gäller följande:

Vi startar på allvar lördag 3 juli

Vi börjar med en dag med halvdagssegling och på söndagen seglar vi till Stavsnäs. Väl där blir det Utskärgårdsseglingar med Jan Olsén som guide 5 – 8 juli från Stavsnäs. 9 – 12 juli har vi tänkt utgå från Sandhamn med avslutning på kvällen 12 september i Stavsnäs.

Visby 13 – 21 juli

Det blir inget Almedalen för oss i år men vi tänker ändå göra ett besök i Visby. Preliminär avresa från Stavsnäs 13 juli. Därefter blir det både korta och långa seglingar i Visby under några dagar varefter vi återvänder till Stavsnäs den 21 juli. Vi erbjuder ett begränsat antal platser på både dit- och hemresan.

Norrköping kanske...

Efter Visby tittar vi på lite olika möjligheter, eventuellt Norrköping.

29 juli – 6 augusti

Vi tittar på möjligheten att göra någon form av kortare turné till ett par städer i närheten av Stockholm. Mer info om det kommer på hemsidan och via e-post.

Hösten

Vi satsar på att göra många olika former av seglingar i och runt Stockholm under hösten. Eftersom vi får celebret besök av *Ostindiefararen Göteborg* planerar vi olika temaseglingar kring fartyget, resan och epoken.

Det blir förhoppningsvis en rad temaseglingar också. En är redan klar med Hans-Olof Öberg, författare till boken "Jakten på en perfekt Gin & Tonic" den 2 september.

I september och oktober har Jan Olsén, via sitt kontaktnät, fått till en hel rad spännande temaseglingar på helgerna. Det blir tema Fyrar, Vrak, Roslagen runt och Segla Råttacklat förutom våra vanliga Örn- och sålsafari.

Skärgårdssegling med övernattning

Vi planerar också två seglingar med övernattning i skärgården 22 – 23 och 27 – 28 september.

Läs mer på www.briggentrekronor.se

The Tall Ships Races 2021 inställt!

Efter att först Finland med hamnarna Åbo och Mariehamn bestämt sig för att ställa in, kom efter några dagar även beskedet att Estland, Litauen och Polen ställt in årets evenemang. På STR:s hemsida: sailtraininginternational.org finns mer information på engelska. Briggen *Tre Kronor* arbetar nu på en plan B för ungdomsseglingar.

Omfattande påriggningsjobb

Årets påriggning blev ett mer omfattande jobb än på många år. Två nytillverkade rundhult – briggbommen som tillverkades redan förra året, och klyvarbommen skulle anpassas för alla beslag som skulle på plats och slutligen lyftas och monteras på plats.

Med proffsig ledning och många volontärer från både volontärbesättningen, rigg- och underhållsgruppen samt även flera "öppetskeppare" gick arbetet galant under ett par helger och någon vecka.

Den första påriggningshelgen kom dessutom ett helt gäng från Göteborg – ett antal ungdomar från T/S *Gunilla*, ledda av **Jesper Eriksson**, som ska segla befälhavare hos oss senare under säsongen och **Filip Eliasson**, mångårig matros ombord. Gott humör och trevligt väder gjorde jobbet till en glädje. ■ /PER BJÖRKDAHL

Monteringen av klyvarbommen sker i flera steg och kräver noggrannhet och tålmod. Briggbommen och klyvarbommen är "grundbehandlade" och kommer att målas först nästa år.

Gajar och stag i rätt ordning och på rätt plats...

Gofikabröd fixat av Trygve – en given succé!

FOTON: PER BJÖRKDAHL

God stämning och glada tillrop!

Jens tar till stora "övertygaren" för montering av bombeslag.

SEGLING

– mer än bara segling

När du bokar en segling med *Tre Kronor af Stockholm* är du faktiskt med och gör en insats på flera plan. Förutom att du själv får en upplevelse är du med och finansierar att vi överhuvudtaget kan behålla vårt vackra fartyg och hålla det seglande.

Genom att hålla henne seglande kan vi erbjuda en stor mängd ungdomar möjlighet att komma ut och uppleva något helt nytt. Särskilt gäller detta ungdomar från lite mer utsatta områden som genom *Tre Kronor af Stockholm* får vidga sina vyer.

Detta är du säkert redan medveten om men det finns en aspekt som vi inte pratat så mycket om utåt men som däremot diskuterats internt. Varför jag aldrig tagit upp det tidigare är en gåta för mig också men här kommer det i alla fall:

Att segla ett stort och komplicerat segelfartyg på ett säkert sätt i alla väder kräver kompetens. Vi är så lyckligt lottade att vi genom alla år haft en bred och hög kompetens inom vår besättning som kunnat göra alla dessa fantastiska seglingar för oss som varit med som passagerare i olika former.

De som har den här kompetensen är dock yrkesfolk med utbildning och med krav på sig att upprätthålla sitt kunnande och för de allra flesta krävs det att de seglar ett rätt ansenligt antal dagar under en femårsperiod för att få behålla sin behörighet.

Det är också en fråga om att behålla den informella kompetensen kring att segla ett råacklat segelfartyg och att inte tappa rutiner och känslan genom att vara borta från verksamheten för länge.

För yrkesfolk, där seglingen faktiskt är ett sätt att få mat på bordet, kan vi inte kräva att besättningen ska ägna stora delar av året åt att segla gratis för att upprätthålla sin kompetens utan här är det viktigt att vi kan erbjuda ett stort antal avlönade seglingsdagar som vår besättning kan använda för att behålla sin behörighet.

När du köper en biljett på en av våra seglingar är du alltså med och bibehåller kunskapen om hur man seglar dessa stolta fartyg och där är kanske ditt bidrag större än vad du anar.

Under sommaren och hösten kommer vi att erbjuda en rad gamla och nya seglingar och vi hoppas verkligen att du har möjlighet att följa med.

Om du inte kan följa med själv kan du alltid köpa presentkort och ge bort som present. Då blir ju effekten av ditt bidrag ännu större!

Du hittar mer info om både seglingar och presentkort på hemsidan www.briggentrekronor.se ■

/STURE HAGLUND

FOTO: PER BJÖRKDAHL

Segelunderslagning, det perfekta sättet att lära känna riggen på allvar.

Edvin Eriksson i förtoppen byter säkerhetslinor och Helga Keyzer lappsalvar, alltså tjärar all klädd wire. Två typiska och tidskrävande jobb inför den stora påriggningen.

Lotta Baker ledde "storsanering" av byssa och diskrum.

Briggenbladet presenterar:

Jan Olsén, arbetande dubbelpensionär

FOTO: PER BJÖRCKDAHL

Om du har seglat med briggen på en örn- och sälsafari, eller en fyrsafari eller någon annan segling med ett tema, har du kanske träffat på vår oerhört kunnige guide **Jan Olsén**. Sedan några år tillbaka är han även ledamot i vår föreningsstyrelse.

När jag ringer Jan Olsén är han ute på sitt kära Bullerö, långt ute i Stockholms norra skärgård.

Där har han arbetat som naturbevakare i över 15 år, i reservatet med mer än 900 öar.

– Jag har egentligen gått i pension från den tjänsten, jag fyller 70 i år, så det var ett tag sen, säger Jan. Men när min efterträdare behöver vara ledig så hoppar jag in ibland.

– Som naturbevakare ser man till att djurlivet inte störs av båtlivet, har ansvar för sopmajor, vandrarhem och museum, kort sagt sköter om reservatet. Bulleröarkipelagen är på 4 450 hektar, och nu i helgen var det mycket folk ute, så man har att göra!

Jan Olsén har faktiskt gått i pension två

gångar i sitt arbetsliv. Första gången var han 55 och gick i officerspension efter att ha tjänat Marinen och Sjöfartsverket i många år.

– Men jag hoppar in lite där också emellanåt, som utbildare i sjöräddning och säkerhet, och för sjöpoliserna. Så jag har fullt upp! Jag har inte behövt mata duvor i parken än.

DP för briggen

Förutom att vikariera på Bullerö och i olika utbildningar har Jan Olsén även fått en viktig post i Briggen Tre Kronor. Han är numera DP, Designated Person, efter **Monica Lundin** som slutade nyligen. Men vad gör en DP?

– Om något allvarligt händer ombord på båten behöver det finnas en kontaktperson

i land som är beredd att bistå vid eventuella räddningsinsatser, hålla reda på passagerarlistan, vilka som är besättning, känna till fartygets teknik osv. Om fartyget av någon anledning måste larma sjöräddningen är läget ombord ganska stressigt. När då Sjöräddningscentralen ska dra igång en räddningsinsats behöver de

Jan Olsén med andra vänner på Bullerö. Inledningsbild från den digitala Briggmåndagen i mars 2021. Sök på Youtube: **Östersjön ur ejderns ögon**. Jan Olsén berättar om de faktorer som påverkar Östersjöns miljö och därmed ejderns livsbetingelser. Mycket intressant och tankeväckande!

ha en DP i land som inte är inblandad i det akuta läget men som ändå kan fartyget, och förstås står i kontakt med fartyget hela tiden, berättar Jan.

Det låter som att BTK AB har lyckats hitta en mycket kunnig och pålitlig DP.

Briggen styrka är frivilliga krafter

– Hur kom det sig att du hittade till *Tre Kronor*? undrar jag.

– Det var nog snarare *Tre Kronor* som hittade mig, säger Jan. **Korhan Koman**, som var skeppsbyggmästare under byggtiden och även har seglat fartyget som befälhavare, gick en utbildning som jag ledde. Eftersom han ingick i valberedningen tyckte han att jag skulle passa i föreningens styrelse.

Som alla som engagerar sig i *Tre Kronor* oroar sig Jan för fartygets ekonomi.

– Den är alltid ett bekymmer. Men briggen styrka, enligt min åsikt, är alla frivilliga krafter! Utan dem skulle det inte fungera! ■

/KERSTIN OTTERSTÅL

"Bullerölaget 2016", Jan Olsén, Fredrik Enström Gianguzza, Thomas Olsén, Fredrik Olsén och Carl Luning. Foto: Bullerö på Facebook

Underbara segelkanoten Unda.

Utflyktstips för båtvaner

Samlingen av fritidsbåtar som tidigare fanns i Båthall 2 i Galärparken inryms numera i en magasinsbyggnad på Rindö. Väl värt ett besök!

Eva Berglund-Thörnblom, föremålsintendent på Sjöhistoriska museet, tar emot när jag dyker upp som första gäst en lördagsmorgon i juni. I det vackra försommarvädet blir det troligen ingen rusning hit, men jag ville passa på - det ges inte så många tillfällen att beundra de här fina flytetygen.

- Vi kommer även att ha öppet den 4 juli, 10-17, berättar Eva Berglund-Thörnblom. Då går starten för Gotland Runt (eller ÅF offshore race eller vad det heter numera), och då brukar det komma en hel del besökare både hit till Rindö och till Stenslätten på Värmdö för att se båtarna på nära håll. Så då kan många båtintresserade passa på att besöka oss.

Samlingen av fritidsbåtar, och andra historiskt intressanta båtar, tillhör Sjöhistoriska museet men blev husvillan 2018 när Båthallen på Galärvarvet skulle användas för andra ändamål. En del av samlingen är utlånad till Fritidsbåtsmuseet i Härnösand, en del är magasinerad i Karlskrona, men de flesta finns att beskåda på Rindö. Här kan du beundra *Ljungan*, en tidig Ljungströmmare (en mycket särpräglad segelbåtstyp), en träfolkbåt med perfekt finish, flera klassiska Petterssonbåtar, segelkanoten *Unda*, ett mahognysmycke att dröja en god stund vid, en lång rad unika kanoter och mycket, mycket mer.

Ett eget rum ägnas åt motorerna, från gamla Sea-Gull-utombordare till diverse inombordsmotorer från förr.

Förutom 4:e juli kommer båtmagasinet på Rindö att hålla öppet helgen den 11-12 september, kl 10-17. Entré - gratis.

- Vi tar även gärna emot grupper för enskilda visningar, vid andra tidpunkter, säger Eva Berglund-Thörnblom. ■

/KERSTIN OTTERSTÅL

Spektakulär salut från Ostindiefararen *Göteborg* 6:e juni 2008, i samband med *Tre Kronor af Stockholms* start på jungfruseglingen.

Göteborg kommer till Stockholm

Den 26:e augusti, precis i samband med att *Tre Kronor af Stockholm* dockar ut efter översyn och certifieringar i västra dockan på Beckholmen, anländer Ostindiefararen *Göteborg* till stan med dunder och brak!

Det är elva år sedan *Göteborg* senast besökte Stockholm. Fartyget har inte seglat på sex år och har efter att Greencarrier AB tog över ägandet och ansvaret genomgått omfattande översyn. Bland annat har den 15 ton tunga stormasten lyfts av skeppet och undersökts och pysslats om grundligt.

Precis som under tidigare år har inslaget av volontärt arbete varit omfattande. En ny-

het är att man från augusti 2020 har infört ett bonussystem för volontärer i form av en "trappa" - ju fler arbetade dagar desto större rabatt på deltagandet som jungman i den kommande Asien-expeditionen.

Syftet med seglingen till Stockholm och tillbaka är att intressera tänkbara företagspartners samt att "värma upp" inför Kinaxpeditionen 2022. Samtal pågår mellan Briggen och SOIC Ship Management AB för att hitta former för någon typ av gemensam aktivitet under tiden 26/8 - 4/9 då *Göteborg* ligger i Stockholm eller avseglar. ■

/PER BJÖRKDAHL

Första seglande RoRo-fartyget beställs

Vi har i tidigare nummer av Briggenbladet berättat om Wallenius Marines projekt wPCC, Wind Powered Car Carrier.

Nu blir projektet verklighet i och med att norska rederiet Wallenius Wilhelmsen har annonserat sin avsikt att beställa det första fartyget som kommer att heta *Orcelle Wind*. Norges statsminister Erna Solberg önskar lycka till och hyllar rederiets ambition för hållbar sjöfart. ■

/PER BJÖRKDAHL

Orcelle Wind kan vara inledningen av ett helt nytt kapitel i sjöfartens historia.

Vi tackar!

Tack till Firma Peter Bihl för att vi nu också har fått en hjärtstartare i vår riggverkstad. Inte nog med det, Peter har även försett fartyget med sjukvårdsmateriel, bland annat brännskadekit. Dessutom kommer han att bevaka batteristatus och batteribyten på hjärtstartarna ombord och i verkstaden.

Kenneth Nyström på "stagvandarföretaget" Securify har ordnat en komplett uppsättning med nya fendrar till fartyget.

Experten på höghöjdsarbeten Jonas "Hubbe" Eriksson har tillsammans med sin son Edvin bytt alla säkerhetslinor uppe i riggen - ett arbete som utfördes under påriggningen i stundtals bistert väder. ■

/PER BJÖRKDAHL

Avsändare: Föreningen Briggen Tre Kronor
Örlogsvägen 11, Kastellholmen, 111 49 Stockholm

Den första världsomseglingen under svensk flagg

Kapten Nils Werngren klarade av att genomföra den första svenska världsomseglingen mot alla odds. Det var hans första resa som kapten och resten av besättningen var i princip oerfaren. De seglade *Mary Ann*, en skonare som var 71,54 fot (drygt 21 meter) lång, vilket är betydligt mindre än de resliga segelfartyg som trafikerade världshaven i mitten av 1800-talet.

Kapten Werngrens barnbarns barnbarn, Charlotte Röing, har skrivit en bok om hans världsomseglingar. Hon har använt loggboksanteckningar, brev och personliga anteckningar från kapten Werngren, arkivsökningar och material från museer som grund för sin bok. Hon skildrar både kaptenens personlighet, de livsfarliga äventyren och kulturen från den tiden med ett levande språk och många illustrationer.

Inspirerad av framtidstro

Nils Werngren föddes i Malmö 1815, en tid då staden åter expanderar efter lång och svår tid med bland annat flera krig och böldpesten som ryckt bort hälften av stadens invånare. Nils bestämmer sig tidigt i livet för att "vinna oberoende", alltså att bli ekonomiskt oberoende, före 40 års ålder. Han var säkert inspirerad av den framtidstro som fanns i Malmö under hans uppväxt.

Nils' far, Christian Werngren, var befälhavare i 20 år på *Prins Oscar*, en galeas som seglade på Östersjön och Nordsjön. Nils var 12 år då han följde med som skeppsgosse och blev så småningom jungman och sedan matros. 16 år gammal flyttade han till Stockholm och seglade därifrån med både svenska och utländska fartyg till Nordamerika, Sydamerika och Asien. Han tog sjökaptensexamen som 23-åring och

OM BOKEN:

Titel: Pionjär på de sju haven. Den osannolika historien om den första världsomseglingen under svensk flagg och andra äventyr. Kapten Werngrens världsomseglingar 1839-1854.

Författare: Charlotte Röing

Förlag: Mezzo Media AB, Malmö

Isbn: 9789163922855

Utgivningsår: 2020

På bokomslaget briggen *Bull*, vilken kapten Werngren förde befälet på under åren 1841 – 1846.

var direkt efter det skeppare på *Snäll av Stockholm*, en skonert från Liljewalchs rederi, under en resa till Portugal.

När han kom tillbaka till Stockholm visade det sig att Liljewalch hade blivit utsatt för en bedragare som fått honom att lasta svenska byggnadsmaterial (dörrar, fönster, redskap, vagnar med mera) på ett segelskepp, *Mary Ann*, för att sälja dem i Australien. De pengar som behövdes för resan beviljades dock inte av handelshuset i Storbritannien. Werngren blev därför utsedd till kapten och fick uppgiften att segla över till Storbritannien och förhandla med handelshuset. Han lyckades med detta och påbörjade sedan resan mot Australien. Besättningen var utvald av bedragaren och bestod bara av åtta unga män med väldigt liten erfarenhet av att vara på havet. Redan i Engelska kanalen förlorade de en i besättningen som föll i vattnet under en dramatisk vinterstorm.

Trots svårigheterna under seglatsen klarade besättningen av att ta sig till Australien, närmare bestämt Port Jackson (det som idag heter Sydney). När de närmade sig hamnen kom en lotsbåt och mötte dem. De undrade varifrån segelfartyget kom och om de seglat vilse, eftersom de hade okänd flagg och var

Mary Ann, Sveriges första världsomseglare, målad av konstnären Folke Sjögren. Tavla i privat ägo.

så litet jämfört med andra skeppen. När de sedan skulle signalera till hamnen att *Mary Ann* på väg in, saknades signal för "svensk". Hon blev i stället registrerad som ett skepp från "okänd nation".

Det gick bra att sälja varorna i Australien. Kapten Werngren fick höra talas om kolgruvor norr om Port Jackson och visste att de betalade bra för kol i Chile. Så han köpte kol, seglade till Valparaiso i Chile och sålde lasten där. Han seglade sedan norrut till Huasco i Chile och köpte kopparmalm. Med denna nya last återvände han så till Europa och sålde lasten i Swansea i Wales. Där köpte han salt som han sålde vid ankomsten till Stockholm. Resan gick med god vinst, Liljewalch var nöjd och kapten Werngren blev anlitad igen. Det blev inte mindre än sju ytterligare äventyrliga resor med två olika segelfartyg.

Lugnare liv vid 39 år

År 1854 var kapten Werngren 39 år och hade arbetat till havs under många år. Han skriver att "mina krafter var härmed också så uttömda att jag måste vila ut". Han går iland, köper ett hus på landsbygden utanför Malmö tillsammans med sin fru och lever ett lugnare liv en period, innan det är dags för nästa äventyr i livet.

Boken är fängslande och bjuder på många anekdoter och intressanta detaljer. Det finns kartor, foton på föremål som kapten Werngren tagit hem från sina resor och vackra målningar och skisser av segelfartygen. Jag rekommenderar den varmt. ■

/LENA NIEMI BIRGERSDOTTER